

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора медичних наук, професора ЗВО, завідувача кафедри хірургії факультету післядипломної освіти з курсом стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова Суходолі Анатолія Івановича на дисертаційну роботу аспіранта кафедри хірургії №1 з курсом урології ВНМУ ім. М.І. Пирогова Гмошинського Миколи Володимировича на тему: «Особливість перебігу та ефективність лікування виразкових гастродуоденальних кровотеч на фоні коморбідного цукрового діабету», подану до захисту у разову спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.153, що створена згідно до наказу ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова № 203 від 28 листопада 2025 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 5 від 27 листопада 2025 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

1. **Ступінь актуальності обраної теми.** Лікування кровотечі з виразок шлунку та дванадцятипалої кишки після спонтанної чи обумовленої медикаментозними та ендоскопічними заходами зупинки кровотечі є одне з надзвичайно важливих та проблемних питань в лікуванні гострих гастродуоденальних виразкових кровотеч. За даними Вітчизняної та закордонної літератури поширеність таких кровотеч досягає 170 випадків на 100 тисяч дорослого населення за рік, а щорічна від них смертність – 15%. Летальність при цій патології залишається сталою від 15 до 25% і особливо високою серед осіб старшого віку, з патологією печінки (цироз) та цукровим діабетом. Чинником ризику виникнення кровотечі та несприятливого перебігу виразкової хвороби є коморбідний цукровий діабет, який суттєво підвищує частоту ускладнень хірургічних операцій та погіршує якість життя таких хворих. Летальні наслідки від гастродуоденальних виразкових кровотеч при коморбідному ЦД спостерігаються у 2-3 рази частіше. Все це пов'язують зі зниженою продукцією гіпофізом мелатоніну, дисбалансом системи оксидазотних синтетаз та гіперпродукцією прозапальних цитокінів. Гелікобактерна (Hр) інфекція асоціюється з розвитком гастродуоденальних виразок у хворих на

ЦД, поширеність якого при позитивному тесті на наявність в організмі Нр достовірно вища. Все вище викладене свідчить про надзвичайну актуальність теми дисертаційного дослідження. Отже, на сьогоднішній день залишається не вивченими питання впливу коморбідної патології та цукрового діабету на перебіг і рецидив гастроудоденальних кровотеч, не досліджені зміни адсорбційно-реологічного стану слизової шлунку, роль коморбідного ЦД у оптимальному виборі ендоскопічного та хірургічного методів лікування.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача базуються на достатній кількості хворих. При формуванні груп здобувач враховував необхідність дотримання однорідності груп за віком, статтю та клінічними характеристиками пацієнтів. Для вирішення поставлених у роботі завдань, дисертантом обрано сучасні та адекватні високоінформативні методи дослідження. Робота Гмошинського Миколи Володимировича виконана на сучасному науковому рівні та є завершеним науковим дослідженням, яке включає вивчення впливу цукрового діабету на слизову шлунка та вплив на виникнення гастроудоденальних кровотеч. Розроблений лікувальний алгоритм зупинки кровотечі, як ендоскопічним так і хірургічним методами з урахуванням коморбідного цукрового діабету. В роботі чітко сформульована мета. Відповідно до поставленої мети логічно окреслені 6 поставлених завдань дослідження, обґрунтовано вибір та обсяг необхідних класичних та сучасних методів досліджень (лабораторні, біохімічні, рівень виразності інсулінорезистентності НОМА, оцінка показників крові), ендоскопічних показників та клінічних спостережень, які є достатніми для виконання науково-практичних завдань. Вірогідність результатів наукового дослідження доведена адекватними математико-статистичними методами, їх порівняння та аналіз виконані згідно загальноприйнятих методів статистичного аналізу в медичних наукових роботах.

3. Новизна представлених теоретичних та/або практичних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. На підставі отриманих оригінальних результатів дослідження було вперше науково доведено вплив параметрів вуглеводного обміну на гістологічні прояви слизової оболонки при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки. Встановлено зв'язки найбільш інформативних прогностичних критеріїв вуглеводного метаболізму на гастродуоденальні кровотечі. Уточнено дані про роль коморбідної патології на виникнення гастродуоденальних кровотеч. Вперше встановлені зміни адсорбційно реологічного стану шлункового соку (динамічний поверхневий натяг – DST, модуль в'язкоеластичності – VEj, поверхневу релаксацію – SRj і дСДГД). Доповнено наукові дані про вплив вегетативного паспорта (ваготоніки – ВТ, симпатотоніки – СТ, ейтоніки – ЕТ) на рецидиви кровотеч. Уточнено наукові дані про найбільш оптимальні методи хірургічного лікування гастродуоденальних кровотеч. Розроблено алгоритм індивідуального підходу консервативного, ендоскопічного та хірургічного методів лікування. Дисертантом чітко викладений обсяг особистого внеску у виконанні досліджень, обробці, аналізі та узагальненні результатів та написанні наукової роботи, який свідчить про вагомий внесок автора у виконання наукової роботи. За темою дисертації опубліковано 9 наукових праць, серед яких 6 статей у фахових наукових виданнях, рекомендованих МОН України, 3 роботи у матеріалах наукових форумів та конференцій. Основні положення дисертаційної роботи обговорено на науково-практичних конференціях з міжнародною участю.

4. Наукова обґрунтованість та відповідність темі дисертації отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації. Дисертаційна робота Гмошинського М.В. побудована та оформлена згідно чинних рекомендацій, у ній наявні всі структурні елементи. Дисертаційна робота написана українською мовою на

174 сторінках комп'ютерного тексту, складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, чотирьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних 265 літературних джерел. Висновки та практичні рекомендації загалом аргументовані, відповідають поставленим завданням і отриманим результатам дослідження, а самі результати дисертаційного дослідження відображені в достатній кількості публікацій та матеріалах конференцій. У вступі в повній мірі обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, сформульовано мету і завдання дослідження. Продемонстровано наукову новизну і практичну значущість отриманих результатів, які були впроваджені в практичну діяльність хірургічних відділень чотирьох медичних закладів України. Дисертантом проведено глибокий аналіз наукових джерел та патентних матеріалів, що стосуються предмета дослідження. Здобувач самостійно розробив дизайн та визначив методи дослідження, алгоритм їх проведення. Дисертаційна робота Гмошинського М.В. ґрунтується на достатньому обсязі виконаних досліджень, із застосуванням аргументованих математико-статистичних методик обробки отриманих результатів. Висновки відповідають отриманому фактичному матеріалу та поставленим завданням наукової роботи і свідчать про досягнення поставленої мети.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Дисертант досконало оволодів методологією проведення наукового дослідження та продемонстрував високий науково-методичний рівень виконання поставленого наукового завдання. У представленій науковій роботі виконано детальний та глибокий літературний пошук. Сформульовано мету та завдання дослідження. Методи дослідження відповідають поставленій меті та завданням. Робота виконана на достатній кількості спостережень, що дало змогу автору зробити статистично обґрунтовані

висновки та отримати наукові та практичні результати. Висновки відображені в 6 положеннях, логічно сформульовані та витікають із результатів власних досліджень, є обґрунтованими, відповідають меті та завданням дослідження. Комплекс обстеження був побудований на клінічному, ультразвуковому, біохімічному, спектрофотометричному, хроматографічному, імуноферментному, атомно-абсорбційному та статистичному методах дослідження з підрахунком прогностично позитивного результату моделі. Автор дисертації самостійно провів інформаційно-патентний пошук, систематизував та виконав аналіз доступних за тематикою роботи наукових даних вітчизняних і зарубіжних джерел літератури. Здобувач самостійно проводив забір біологічного матеріалу виконував ендоскопічне дослідження шлунку і ДПК та ультразвукове дослідження органів черевної порожнини. Статистична обробка первинного матеріалу проведена коректно з підтвердженою статистичною значимістю отриманих результатів. Таким чином, слід зазначити високий рівень виконання поставленої наукової задачі, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення дисертації полягає у доповненні знань щодо вивчення критеріїв вуглеводного метаболізму, а також змін адсорбційно-реологічного стану слизової шлунка, розробленні алгоритму щодо лікування пацієнтів зі шлунково- кишковими кровотечами. Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у розробці та впровадженні ендоскопічного гемостазу, а також впровадженні показань до відкритих хірургічних втручань. Основні положення і результати наукових досліджень дисертаційної роботи має вагоме практичне значення і впроваджено в практичну діяльність хірургічних відділень лікувальних закладів в Кіровоградській області (м.Гайворон та м.Кропивницький), Донецькій області (м.Дружківка та м.Краматорськ). Матеріали дослідження

впроваджено у навчальний процес кафедри хірургічних дисциплін №1 Донецького національного медичного університету.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати представляють як науковий, так і практичний інтерес. Вони можуть бути впроваджені у практичну діяльність лікарів хірургів. Результати дисертаційного дослідження можуть бути рекомендовані до використання та для викладання на практичних і лекційних заняттях на кафедрах хірургічного напрямку в закладах вищої медичної освіти. Крім того, результати дослідження впроваджені в практичну діяльність чотирьох лікарень вторинного і третинного рівня надання допомоги населенню.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності. Принципи академічної доброчесності при виконанні дисертаційного дослідження та написанні роботи були дотримані автором у повній мірі. При комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації за допомогою програми «StrikePlagiarism.com» академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації не виявлено, рівень оригінальності становить 91,19 %, відповідно. Всі посилання та цитати позначені коректно, правильно представлені в списку літератури, всі текстові збіги мають відповідні посилання на першоджерело, що міститься в списку використаних робіт.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Гмошинського Миколи Володимировича на тему: «Особливість перебігу та ефективність лікування виразкових гастроудоденальних кровотеч на фоні коморбідного цукрового діабету», яка подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною науковою працею, що містить нові обґрунтовані наукові положення та результати, які розв'язують важливе науково-практичне завдання —

покращення ефективності лікування хворих на гастродуоденальні кровотечі із коморбідним цукровим діабетом 2 типу шляхом встановлення прогностичних критеріїв вуглеводного метаболізму та адсорбційно-реологічного стану слизової оболонки шлунка. За основними змістовими ознаками, актуальністю, науковою новизною та обґрунтованістю основних положень, висновків і рекомендацій, теоретичним і практичним значенням, дисертація повною мірою відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», №44 від 12 січня 2022 р. (із змінами і доповненнями, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341, від 19 травня 2023 року № 502 та від 3 травня 2024 року № 507), оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Гмошинський Микола Володимирович заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент:

завідувач кафедри хірургії факультету

післядипломної освіти з курсом

стоматології Вінницького національного

медичного університету ім. М.І. Пирогова

док.мед.наук, професор ЗВО

Анатолій СУХОДОЛЯ